

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudců JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Bedřicha v právní věci

žalobce: **Z.K.**
sídlem P.
zastoupený advokátkou Mgr. Alicí Kubíčkovou, LL.M.
sídlem Praha 8, Za Poříčskou branou 375/22

proti
žalovanému: **První náměstek policejního prezidenta ve věcech služebního poměru**
sídlem Praha 7, Strojnická 27

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23.2.2017, č.j. PPR-20857-12/ČJ-2016-990131,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí prvního náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru ze dne 23.2.2017, č.j. PPR-20857-12/ČJ-2016-990131, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč do třiceti dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalobce Mgr. Alice Kubíčkové, LL.M., advokátky.

O d ů v o d n ě n í :

Shodu s prvopisem potvrzuje: M. V.

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhá přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného, kterým zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí ředitele Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby ve věcech služebního poměru, kterým byla podle § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru zamítnuta jeho žádost o doplatek služebního poměru za nařízenou službu přesčas v důležitém zájmu služby, vykonanou podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru dne 1.5.2015, 10.9.2015 a 29.11.2015, nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce 2015.
2. Žalobce nejprve uvedl, že mu byla nařizována služba nad základní týdenní dobu služby podle ust. § 54 zákona o služebním poměru, a to na základě rozkazů služebních funkcionářů. Následně pak byla takto vykonaná doba služby žalobci započtena do tzv. fondu „150 hodin“ a žalobci nebylo za vykonanou službu nad základní týdenní dobu služby poskytnuto náhradní volno ani mu nebyl vyplacen služební příjem zvýšený o příplatek za práci přesčas.
3. S rozhodnutím žalovaného zásadně nesouhlasí a s odkazem na stávající judikaturu uvedl, že příslušník bezpečnostních sborů má nárok na náhradní volno, případně na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, i za každou vykonanou hodinu služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce, která byla nařízena v rozporu se zákonem. Zdůraznil, že služba přesčas představuje zcela výjimečné opatření, umožňující výkon služby nad rámec základní doby služby pouze v ojedinělých případech a zcela výjimečných a nepředvídatelných situacích. Žalobce zdůrazňuje, že žalovaný postupoval v rozhodnutí zcela v rozporu s judikaturou, zejména s rozsudky č.j. 4 Ads 11/2013-41 a č.j. 4 Ads 55/2013-59. Nelze akceptovat názor žalovaného a prvostupňového správního orgánu, že zajišťování běžných úkolů útvaru samo o sobě představuje důležitý zájem služby a takto vykonanou službu přesčas je možné automaticky zařadit do režimu ust. § 54 zákona o služebním poměru.
4. Žalobce tedy rozhodnutí žalovaného s ohledem na stávající judikaturu považuje za zcela nesprávné, z rozhodnutí je patrný rozpor s právními předpisy a zejména pak s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu. Nesprávnost rozhodnutí spočívá ve zcela nesprávném právním posouzení věci. Navíc žalobce namítá, že se žalovaný náležitě nevypořádal s výtkami žalobce a dalšími relevantními skutečnostmi uvedenými v odvolání.
5. Žalobce dále namítá flagrantní nedodržování zákonných lhůt ze strany žalovaného při rozhodování o odvolání, a to s odkazem na ust. § 190 odst. 8 zákona o služebním poměru. Odvolání podal 18.7.2016, ale žalovaný o něm rozhodl až 23.2.2017, tedy po více než sedmi měsících.
6. Žalobce pak poukázal na to, že podal podnět k prošetření Generální inspekci bezpečnostních sborů, z jejíž strany bylo sděleno, že bylo provedeno šetření zaměřené k prověření systému nařizování přesčasových služeb u útvaru ochranné služby Policie ČR a tímto šetřením dospěla inspekce k závěru, že přesčasové služby u tohoto útvaru nemusejí být nařizovány v souladu se služebním zákonem, a to s ohledem na dosavadní judikaturu soudů, která již byla v podobných případech publikována. I tato skutečnost dokládá dle žalobce nezákonný způsob nařizování služby přesčasů u útvaru. Žalobce tedy závěrem zdůraznil, že nebyl při nařizování služby přesčas žalobci naplněn zákonný požadavek důležitého zájmu služby.
7. Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. I žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 4 Ads 11/2013-41, ze

kterého vyplývá, že služební funkcionář „v přiměřeném rozsahu vymezí konkrétní důvody pro nařizování jednotlivých služeb přesčas žalobci v rozhodném období“, zároveň při posuzování jednotlivých konkrétních hodin služby přesčas byly v předmětných rozhodnutích zohledněny situace, jež nebylo možno předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny podle § 53 zákona o služebním poměru, jako již zmíněná momentální indispozice při absenci některého z příslušníků ze zdravotních či jiných důvodů, a dále zde uvedené důvody. Zdůraznil proto, že je nutno vycházet z rozboru podmínek, za kterých byla žadateli služba přesčas nařízena. Zdůraznil, že pokud se do služby nenadále dostaví méně příslušníků, než byl plánovaný a nezbytný počet, anebo je nutné z důvodu nepředvídatelné změny bezpečnostní situace nasadit více příslušníků s požadovanou kvalifikací, než bylo na daný den plánováno, je nařízení výkonu služby přesčas jinými příslušníky v důležitém zájmu služby, tedy v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, neboť je reakcí na mimořádné a aktuálně vyvstálé situace. Policie ČR je povinna zajistit, aby úkoly stanovené zákonem o policii byly plněny včas a kvalitně. Žalovaný poukázal na to, že každá služba (ať už řádná, nebo přesčasová) vykonávaná na dotčeném útvaru bude vždy směřovat k plnění úkolů, které jsou tomuto útvaru příslušnými předpisy svěřené. **Důležitý** zájem služby lze spatřovat v náhlém ohrožení splnění úkolu výjimečně nastalými překážkami, kterými mohou být nepředpokládané nepřítomnosti jiných příslušníků, v případě žalobce se jednalo o ošetřování člena rodiny, mimořádné dovolené a vyslání na ozdravný pobyt. Žalovaný odkázal na s. 7–9 napadeného rozhodnutí, kde jsou uvedeny okolnosti, z nichž plyne mimořádnost nastalé situace. Zdůraznil, že harmonogram jednotlivých služeb se v souladu s § 53 odst. 1 zákona o služebním poměru vytváří v kalendářním měsíci, který předchází měsíci, v němž může vyvstat potřeba služby přesčas, a pokud tedy požádají příslušníci o určení dovolené v mezidobí od provedení plánu služeb na daný kalendářní měsíc do doby skutečného vykonání služby, jedná se o dovolenou dopředu nepředvídatelnou.

8. Dále poukázal na to, že je třeba v některých případech nárazově zajistit bezpečnostní akce, jejichž rozsah a potřeba nasazení prostředků je takového rozsahu, že se leckdy vymyká běžnému výkonu služby a překračuje možnost útvaru. Navíc u některých bezpečnostních akcí je přesný program tajen do poslední chvíle a v některých případech se mění požadavky na zajištění bezpečnostní akce i v průběhu samotné akce. Zdůraznil, že nikdy není možné dopředu přesně odhadnout, kolik bezpečnostních akcí bude celkem v daném měsíci, čtvrtletí, pololetí nebo za rok. V tomto smyslu proto nemůže být bezpečnostní akce běžnou záležitostí vzhledem k tomu, že spouští řadu bezpečnostních opatření. Velké množství bezpečnostních akcí je konáno ad hoc na základě aktuálně vzniklé bezpečnostní situace v ČR nebo v zahraničí. Zdůraznil, že vše je nezbytné posuzovat individuálně, přičemž významnou úlohu hraje právě charakter příslušné bezpečnostní akce. Dále žalovaný vyjádřil přesvědčení o tom, že příslušní služební funkcionáři dostali své povinnosti a v případě žalobce zjistili a doložili důvody nařízení každé hodiny služby přesčas. Poté dospěli k závěru, že je lze podřadit pod důvody výkonu služby přesčas v důležitém zájmu služby ve smyslu § 54 odst. 1 a § 201 odst. 1 zákona o služebním poměru. Služební funkcionáři uvedli alespoň v přiměřeném rozsahu konkrétní důvody vykazující mimořádnost, pro něž byla služba přesčas žalobci nařízena. S ohledem na § 112 odst. 1 zákona o služebním poměru lze konstatovat, že žalobce za vykonanou službu přesčas podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru již služební příjem obdržel a další služební příjem mu nenáleží. Dále pak odkázal na odůvodnění obou napadených rozhodnutí.

9. Soud projednal věc bez nařízení jednání za situace, kdy účastníci řízení k výzvě soudu nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem. Má se tedy za to, že s rozhodnutím bez nařízení jednání souhlasí [§ 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)].
10. Ze správního spisu předloženého žalovaným správním orgánem soud zjistil, že žalobce podal dne 17.5.2016 k řediteli Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby (dále jen „Útvar“) žádost o proplacení služby přesčas v rozsahu 72 hodin, která byla vykonána ve dnech 1.5.2015, 10.9.2015 a 29.11.2015, když zdůraznil, že je mu nařizována služba přesčas, aniž by mu bylo předem sděleno, že se o službu přesčas jedná, a byl mu sdělen důležitý zájem služby, který k nařízení takové služby vedl.
11. O podané žádosti rozhodl ředitel Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby ve věcech služebního poměru dne 4.7.2016 rozhodnutím č. 1079/2016 a tuto žádost o doplatek služebního příjmu zamítl. Přitom uvedl, že vyčíslením „přesčasových hodin do limitu“ doloženým oddělením služebních příjmů a platů a sociálních evidencí odboru personálního Policejního prezidia ČR je doloženo, že není pochyb o tom, že žadateli byl nařízen v uvedených dnech výkon služby přesčas v důležitém zájmu služby v rozsahu 72 hodin. Služební funkcionář pak dále odůvodnil, že požadavek důležitého zájmu služby byl v daném případě dán plněním úkolů vyplývajících z ust. § 2 zákona o policii a z Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích vyhlášené pod č. 157/1964 Sb., že požadavek důležitého zájmu služby byl v daném případě dán nepřítomností některých příslušníků ve službě a že žalobce byl s důvody nařízení služby přesčas obeznámen na ranní instruktáži, kterou provádí vedoucí směny v rámci příslušného oddělení. Služební funkcionář pak vymezil konkrétní důvody pro nařizování jednotlivých služeb přesčas žalobci v rozhodném období. Dne 1.5.2015 byla žalobci nařízena služba přesčas v délce 24 hodin k doplnění služby 1. skupiny 1. prvního oddělení Útvaru za příslušníka OEČ 315690, který požádal dne 26.4.2015 o udělení mimořádné dovolené podle § 66 odst. 3 zákona o služebním poměru od 1.5. do 3.5.2015 z rodinných důvodů. V odůvodnění pak uvedl, že v uvedeném měsíci nebylo obsazeno jedno systematické místo, naplněnost skupiny byla 97 %. V uvedeném období plnili příslušníci Útvaru také mimořádné úkoly k zajištění ochrany zastupitelského úřadu Francouzské republiky a dalších jejích objektů z důvodu teroristického útoku v Paříži. Dále byla posilována služba u úřadů Sýrie a Ukrajiny, které byly vzhledem k válečným konfliktům v těchto zemích z rozhodnutí vedení Policie ČR zvýšeně střeženy. Plnění dočasných mimořádných úkolů tak bylo nutno realizovat krátkodobým navýšením počtu příslušníků do výkonu služby. Posílení je realizováno nejprve z vlastních zdrojů, například zrušením výcviku a vysláním příslušníků k zajištění ochrany chráněných objektů, a vzhledem k tomu, že dané posílení nepostačovalo, bylo nutno naříditi žadateli výkon služby v důležitém zájmu služby. Skutečnost, že k těmto situacím dochází, vyplývá z množství 159 chráněných objektů, jejichž ochranu 1. oddělení Útvaru zajišťuje. Dále zdůraznil, že se v uvedený den prolnuly jednak zvýšené bezpečnostní požadavky na zajištění chráněných objektů a chráněných osob, které se v nich pohybovaly, a jednak potřeby příslušníka, který požádal o mimořádnou dovolenou z důvodu řešení závažné rodinné nebo osobní situace.
12. Dne 1.5.2015 byla žalobci nařízena služba přesčas v délce 24 hodin k doplnění služby 1. skupiny 1. oddělení Útvaru za příslušníka OEČ 315690, který požádal dne 26.4.2015 o udělení mimořádné dovolené od 1.5. do 3.5.2015 z rodinných důvodů. Potřeba vznikla až po zafixování měsíčního plánu dne 5.4.2015 a bylo nutno na ni reagovat jako na

mimořádnou událost. Služební funkcionář poukázal také na to, že v daném měsíci nebylo obsazeno jedno SSM (naplněnost skupiny 97 %), současně plnili příslušníci Útvaru také mimořádné úkoly k zajištění ochrany zastupitelského úřadu Francouzské republiky a dalších objektů z důvodu teroristického útoku v Paříži. Zdůraznil, že přechodná potřeba většího počtu příslušníků k pokrytí zvýšených bezpečnostních opatření byla výpadkem dalšího příslušníka, který požádal o mimořádnou dovolenou nenadále navýšena, a bylo přistoupeno k nařízení služby přesčas žadateli v důležitém zájmu služby.

13. Dne 10.9.2015 byla žalobci nařízena služba přesčas v délce 24 hodin k doplnění služby 1. skupiny 1. oddělení Útvaru za příslušníka OEČ 282074, který byl vyslán na ozdravný pobyt dle § 80 zákona o služebním poměru od 7.9. do 20.9.2015. Potřeba, aby do služby nastoupil maximální počet příslušníků, vznikla až po zafixování měsíčního plánu pro měsíc září dne 19.8.2015 a bylo nutno na ni reagovat jako na mimořádnou událost, probíhaly dvě bezpečnostní akce a současně šlo o předvečer výročí teroristického útoku na „Dvojčata“ v New Yorku v USA. Proto byl prováděn zvýšený monitoring objektů patřících zastupitelskému úřadu USA. Současně došlo v rozporu s vymezenou bezletovou zónou k ovládání dronu ze strany cizinců v oblasti vrchu Petřín, kde se v blízkosti nachází zastupitelský úřad USA. Žalobce vykonával nařízený výkon služby v důležitém zájmu služby u zadního traktu USA.
14. Dne 29.11.2015 byla žalobci nařízena služba přesčas v délce 24 hodin k doplnění služby 1. skupiny 1. oddělení Útvaru za příslušníka OEČ 307486, který dle § 70 odst. 2 písm. f/ zákona o služebním poměru požádal o udělení služebního volna k ošetřování člena rodiny. Uvedená potřeba vznikla dne 23.11.2015 až po zafixování měsíčního plánu pro měsíc listopad dne 22.10.2015 a bylo na ni nutno reagovat jako na mimořádnou událost. Nebylo potvrzeno tvrzení žalobce, že služba přesčas v důležitém zájmu služby byla nařizována z důvodu nedostatečného obsazení útvaru. Dále se pak služební funkcionář vypořádal s žalobcem uvedenými výhradami k nařizování výkonu služby.
15. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, o kterém rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím, kterým prvostupňové rozhodnutí potvrdil, podané odvolání zamítl a nepřiznal náhradu nákladů řízení. Žalovaný poukázal na to, že vedení policie reagovalo na konstantní judikaturu nejprve vydáním metodického návodu k zajištění jednotného postupu při nařizování služby přesčas ze dne 15.1.2013, ze kterého zejména vyplývá nutnost vyznačení konkrétního důvodu pro nařízení služby přesčas. Dne 14.11.2014 byl vydán pokyn policejního prezidenta č. 241/14 o časovém plánování, přičemž v čl. 3 odst. 1 a 2 pokynu je určeno, že plánovač vytváří rozvrh doby služby, prvotní plán pro měsíc následující vytváří nejpozději k 25. dni v předchozím měsíci. Zdůraznil, že situace se od doby, kdy správní soudy přezkoumávaly rozhodnutí, která řešila nařizování služby přesčas v letech 2007–2011, zásadně změnila, v případě žalobce se již plány v listinné podobě nevyhotovovaly, neboť je celé plánování směn prováděno v systému EKIS aplikace WEB. Zdůraznil, že služební funkcionář uvedl zcela konkrétní důvody nařízení služby přesčas žalobci v předmetných dnech. Poté, co žalovaný shodně jako služební funkcionář analyzoval přesčasové hodiny žalobce za rok 2015, vypořádal se s námitkami žalobce uvedenými v podaném odvolání a závěrem dospěl k závěru, že služební funkcionář postupoval při vydání napadeného rozhodnutí v souladu s platnou právní úpravou, proto odvolací orgán odvolání zamítl.
16. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správními orgány obou stupňů z hlediska žalobních námitek, uplatněných

v podané žalobě a při přezkumu vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“). Po té dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

17. Podstatou sporu v posuzované věci je, zda byly žalobci ve sledovaném období nařizovány přesčasové hodiny do limitu 150 hodin v kalendářním roce v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, resp. zda byl tento soulad dostatečným způsobem správními orgány odůvodněn, a v návaznosti na to otázka nároku žalobce na případný doplatek služebního příjmu za službu nařízenou přesčas v rozporu se zákonem.
18. Z ustanovení § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru vyplývá, že *„Příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.“* Za důležitý zájem služby se dle § 201 odst. 1 téhož zákona považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru.
19. Podle § 112 odst. 2 věty první zákona o služebním poměru je příslušníkovi (...) stanoven služební příjem s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.
20. Podle § 125 odst. 1 téhož zákona má příslušník nárok na náhradní volno za každou započatou hodinu služby přesčas nad 150 hodin v kalendářním roce. Neposkytne-li bezpečnostní sbor příslušníkovi náhradní volno v době 3 kalendářních měsíců po výkonu služby přesčas nebo v jinak dohodnuté době, má nárok na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, který připadá na každou tuto hodinu služby bez služby přesčas v kalendářním měsíci, v němž službu koná.
21. Judikatura Nejvyššího správního soudu dovodila, že na základě analogické aplikace § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru má příslušník nárok na náhradní volno, nebo na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku i za každou vykonanou hodinu služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce, která mu byla nařízena v rozporu se zákonem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.5.2013, č. j. 4 Ads 11/2013-41).
22. Má-li být institut služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářním roce využíván v souladu s platnou právní úpravou, musí být současně splněny následující podmínky: (1) Důležitý zájem služby, (2) z toho vyplývající předpoklad výjimečnosti služby přesčas a (3) odůvodnění přijetí tohoto opatření. Služba přesčas tudíž představuje výjimečné opatření, které umožňuje nařídit výkon služby nad rámec základní služby, která podle § 52 odst. 1 zákona o služebním poměru činí 37,5 hodiny týdně. Služební zákon tedy nepojímá službu přesčas jako další fond služební doby, z něhož je možné libovolně čerpat do limitu 150 hodin v kalendářním roce. Naopak pro nařízení služby přesčas je nutné splnit uvedené podmínky, jejichž dodržení musí být ověřitelné tak, aby v řízení ve věcech služebního poměru týkajícího se služebního příjmu příslušníka a v případném soudním přezkumu mohl být učiněn spolehlivý závěr, zda byla služba přesčas nařízena v souladu se zákonem či nikoliv. Uvedené vyžaduje, aby vedoucí příslušník v případě každé jednotlivé služby přesčas vymezil a uvedl konkrétní důvod, proč ji nařídil. S ohledem na neformálnost rozhodování o službě přesčas nicméně nelze požadovat, aby odůvodnění nařízení služby přesčas splňovalo parametry, které zákon o služebním poměru stanovuje pro odůvodnění rozhodnutí vydaného v řízení ve věcech služebního poměru. Po vedoucím pracovníkovi je však možné požadovat alespoň rámcové vymezení důvodu pro nařízení

služby přesčas a stručný písemný záznam o tomto důvodu, například v knize služeb. Pokud vedoucí příslušník konkrétní důvod nařízení služby přesčas alespoň rámcově nevymezení a nezaznamená v písemné formě, a ani ho nelze spolehlivě dovodit ze spisového materiálu, nemůže služební funkcionář v řízení ve věcech služebního poměru náležitě posoudit, jestli služba přesčas byla nařízena v souladu se zákonem či nikoliv, a následně si takový úsudek nemůže učinit ani soud (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013 - 41).

23. I z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, č.j. 1 As 183/2015-63 vyplývá jednoznačný závěr, že „Služební zákon tedy nepojímá službu přesčas jako další fond služební doby, z něhož je možné libovolně čerpat do limitu 150 hodin v kalendářním roce. Službu přesčas lze nařídít pouze v důležitém zájmu služby, který je dán jen ve výjimečných případech. Konkrétně se jedná o služby, které nebylo možné předvídat při rozvržení služby na jednotlivé směny podle § 53 zákona o služebním poměru., jako například momentální indispozice nebo absence některého z příslušníků ze zdravotních či jiných důvodů nebo předem neočekávaný úkol bezpečnostního sboru, který může být náležitě splněn jen příslušníkem s požadovanou kvalifikací mimo rámec jeho plánované směny. Důležitý zájem služby však nelze shledat v dlouhodobém až trvalém nedostatku příslušníků. Není tak možné připustit, aby tento personální nedostatek byl nahrazován zvýšenými nároky na stávající příslušníky nařizováním služeb přesčas s odkazem na důležitý zájem služby.“
24. I v nyní posuzované věci byla předmětem sporu otázka, jestli byly přesčasové služby do limitu 150 hodin v kalendářním roce ve sledovaném období nařizovány žalobci v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, respektive zda byl tento soulad dostatečným způsobem ze strany správních orgánů prokázán. Mezi účastníky řízení je zejména sporné, zda byly tyto přesčasové hodiny nařizovány v *důležitém zájmu služby*, jak vyžaduje uvedené zákonné ustanovení.
25. V případě záporného zodpovězení této otázky by totiž bylo nutné na základě výše uvedeného dojít k závěru, že žalobce měl nárok na náhradní volno nebo na proplacení poměrné části služebního příjmu v souladu s § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru.
26. V posuzované věci správní orgán I. stupně - a shodně i žalovaný - odůvodnily nařízení služby přesčas žalobci a její soulad s ustanovením § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru tím, že v příslušné dny u útvaru, kde žalobce sloužil, nemohl do služby nastoupit vždy jeden konkrétní příslušník tohoto útvaru, a to z několika různých důvodů. Služební funkcionář i žalovaný v odůvodnění rozhodnutí uvedli, že nepřítomnost daných příslušníků dle správních orgánů nebylo možné předem předvídat a očekávat.
27. Městský soud při posouzení důvodnosti podané žaloby vycházel mj. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6Ads 151/2011 - 126, v němž Nejvyšší správní soud sice nařizování služeb přesčas dle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru vyložil jako zcela výjimečné opatření, když zákonodárce přípustnost přesčasů podmínil existencí určitých zákonných podmínek, bez jejichž naplnění výkon služby přesčas nařídít nelze, současně však uvedl, že „*lze si představit vznik neočekávané situace způsobené např. momentální indispozicí či absencí některého z příslušníků, např. ze zdravotních či jiných důvodů, jež by byla oprávněně subsumovatelná pod § 54, resp. § 201 služebního zákona.*“
28. Soud proto nejprve přistoupil k posouzení, zda by bylo možné připustit jako důležitý zájem služby dle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru pro nařízení služby přesčas

samostatně jednotlivé dílčí důvody absence jiných příslušníků, které správní orgány vymezily. Správní orgány konkrétně uvedly tyto dílčí důvody nepřítomnosti příslušníků: 1) „mimořádná“ dovolená, 2) služební volno z důvodu ošetřování člena rodiny a 3) ozdravný pobyt. V posuzované věci se uvedená situace týká těchto konkrétních dnů, kdy byla žalobci nařízena služba přesčas:

- dne 1.5.2015 – 24 přesčasových hodin – žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu doplnění služby 1. skupiny 1. oddělení Útvaru za příslušníka OEČ 315690, který požádal dne 26.4.2015 o udělení mimořádné dovolené od 1.5. do 3.5.2015 z rodinných důvodů.
- dne 10.9.2015 – 24 přesčasových hodin – žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu doplnění služby 1. skupiny 1. oddělení Útvaru za příslušníka OEČ 282074, který byl vyslán na ozdravný pobyt dle § 80 zákona o služebním poměru od 7.9. do 20.9.2015
- dne 29.11.2015 - 24 přesčasových hodin - žalobce byl velen k výkonu služby přesčas z důvodu doplnění služby 1. skupiny 1. oddělení Útvaru za příslušníka OEČ 307486, který dle § 70 odst. 2 písm. f/ zákona o služebním poměru požádal o udělení služebního volna k ošetřování člena rodiny.

29. Z odůvodnění obou rozhodnutí i z žádosti i udělení dovolené jinému příslušníkovi založené ve správním spise soud zjistil, že žalobce byl velen do služby za příslušníka, kterému byla udělena „mimořádná“ dovolená. Soud k tomuto důvodu nejprve uvádí, že tento termín právo nezná a proto se zabýval otázkou, zda lze jako důležitý důvod pro nařízení služby přesčas akceptovat čerpání dovolené. K tomuto důvodu obecně Nejvyšší správní soud uvedl, že „nařizování a čerpání dovolené je zcela běžnou záležitostí, není tedy naplněn požadavek výjimečnosti, který je spojený s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru. Kdy bude dovolená čerpána, si neurčuje příslušník sám. Čerpání dovolené je natolik běžnou součástí služby u policejního sboru, že je věcí státní správy policie, aby vyřešila personální otázky fungování policie tak, aby jen z důvodu čerpání dovolené u jednoho příslušníka nebyla jinému příslušníkovi nařizována služba přesčas, která není dle § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru placena.“ (Viz rozsudek č. j. 9As 258/2017 - 32; k témuž závěru srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1 2018, č. j. 9As 27/2017 - 31).
30. Aby soud mohl posoudit čerpání dovolené jako důvod opravňující k nařízení služby přesčas ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, muselo by být skutečně doloženo, že šlo o nenadálý požadavek, který nebylo možno odmítnout. Přitom soud považuje za nutné zdůraznit, že služební funkcionář není povinen vyhovět žádosti o dovolenou za situace, kdy o dovolenou nečekaně (mimořádně) požádá příslušník, který již má naplánovanou směnu. Soud na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že při nařízení služby dne 1.5.2015 žádná mimořádná situace nenastala, neboť obecně uvedené „rodinné důvody“ dle soudu nelze jako mimořádný důvod pro nařízení služby akceptovat.
31. Pokud žalovaný namítá, že v daném měsíci plnili příslušníci Útvaru mimořádné úkoly k zajištění ochrany zastupitelského úřadu Francouzské republiky a dalších objektů z důvodu teroristického útoku v Paříži a v důsledku toho vznikla přechodná potřeba většího počtu příslušníků k pokrytí zvýšených bezpečnostních opatření, nebylo možné tuto skutečnost zohlednit, neboť žalobci byla nařízena služba z důvodu udělení dovolené

jinému příslušníkovi a soud se tedy zabýval pouze tím, zda právě tento konkrétní důvod nařízení služby byl důvodem mimořádným nebo se jednalo o běžnou součást služby.

32. Pokud jde o nařízení služby dne 10.9.2015 z důvodu, že jiný příslušník byl vyslán na ozdravný pobyt, zjistil soud z Rozkazu ředitele útvaru pro ochranu ústavních činitelů, že služební funkcionář o ozdravném pobytu pro jiného příslušníka věděl již od 22.6.2015, kdy vydal rozkaz, kterým ozdravný pobyt příslušníkovi s několikaměsíčním předstihem poskytl. Soud tedy dospěl k závěru, že tento důvod nařízení služby byl předvídatelný a nemohlo se jednat o mimořádnou situaci, u které by byl naplněn požadavek výjimečnosti. I k této otázce se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku č.j. 9 As 258/2017 – 32, ve kterém odkázal na ustanovení § 80 odst. 1 zákona o služebním poměru, dle kterého platí, že *„Příslušník, jehož služební poměr trval alespoň 15 let, má nárok na ozdravný pobyt k upevnění tělesného a duševního zdraví v trvání 14 dnů nepřetržitě v kalendářním roce.“* Přitom konstatoval, že *„na ozdravný pobyt má příslušník za splnění zákonných podmínek nárok. Skutečnost, že bude třeba ozdravný pobyt poskytnout, není pro policejní sbor žádnou nečekanou událostí. Dobu čerpání ozdravného pobytu určuje služební funkcionář. Nelze proto souhlasit s tím, že by zde byl naplněn znak výjimečnosti nezbytný pro to, aby jen z důvodu zástupu příslušníka na ozdravném pobytu bylo možno nařídít jinému příslušníku službu přesčas, která není dle § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru proplacena. Nejvyšší správní soud uvádí, že poskytnutí ozdravného pobytu dle § 80 odst. 1 zákona o služebním poměru je natolik běžnou součástí služby u policejního sboru, že je věcí státní správy policie, aby vyřešila personální otázky fungování policie tak, aby jen z důvodu poskytnutí ozdravného pobytu jednomu příslušníkovi nebyla jinému příslušníku nařizována služba přesčas, která není dle § 112 odst. 2 zákona o služebním poměru proplacena.“*
33. Jiná situace nastala v případě nařízení služby přesčas dne 29.11.2015, kdy byl žalobce velen do služby z důvodu, že jiný příslušník požádal o udělení služebního volna k ošetřování člena rodiny. Uvedená potřeba vznikla dne 23.11.2015, což soud zjistil jednak z žádosti o udělení služebního volna a jednak z Rozhodnutí o potřebě ošetřování, ze kterého je patrné, že onemocněla manželka příslušníka, která v důsledku nemoci nemohla pečovat o dítě, o které jinak pečuje. Z uvedeného je patrné, že nutnost ošetřování člena rodiny vznikla dne 23.11.2015, příslušník okamžitě požádal o poskytnutí volna za účelem ošetřování a této žádosti bylo bezprostředně vyhověno. Jednalo se tedy dle soudu o mimořádnou předem nepředvídatelnou záležitost, a proto soud dospěl k závěru, že tento důvod lze jako mimořádný důvod pro nařízení služby přesčas akceptovat.
34. K důvodu nařízení služby, kterým je ošetřování člena rodiny, odkazuje soud znovu na již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 9 As 207/2018 – 23, ve kterém uvedl, že *„ustanovení § 68 a § 70 zákona o služebním poměru spojují nárok na poskytnutí služebního volna s velkou skupinou různorodých případů. Jedná se jak o situace, které není možné dopředu předvídat (ošetřování nemocného člena rodiny, jestliže jeho zdravotní stav vyžaduje nezbytné ošetření jinou osobou, nepředvídané přerušení provozu nebo zpoždění hromadného dopravního prostředku, účast na zásahu jednotky Sboru dobrovolných hasičů, záchranné akci Horské služby, Vodní záchranné služby), tak o situace, které lze dopředu předvídat velmi dobře (účast ve státní sportovní reprezentaci, činnost vedoucího tábora pro děti a mládež, vlastní svatba, svatba dětí nebo rodičů, apod.).“* Pro projednávanou věc je podstatný závěr soudu, že nenadále vzniklou nutnost ošetřování nemocného člena rodiny považuje i Nejvyšší správní soud za situaci, kterou není možno dopředu předvídat.

35. Městský soud v Praze po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně. Žalobou napadené rozhodnutí městský soud shledal nezákonným, neboť některé služby přesčas byly nařízeny v rozporu s ustanovením § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, a s ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti napadené rozhodnutí podle ustanovení § 78 odstavec 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (ustanovení § 78 odstavec 4 s. ř. s.). Žalovaný je právním názorem, vysloveným Městským soudem v Praze v dalším řízení vázán (ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s.).
36. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanoveními § 60 odst. 1 s. ř. s. Ve věci úspěšnému žalobci náleží náhrada nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Tyto náklady spočívají zaplaceném soudním poplatku ve výši 1 000 Kč a v nákladech souvisejících se zastoupením žalobce advokátkou dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby (převzetí zastoupení, sepsí žaloby) a dva režijní paušály po 300,- Kč. Zástupkyně žalobce soudu doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, proto soud odměnu zvýšil o daň z přidané hodnoty ve výši 1 428 Kč (21 % z 6 800 Kč).
37. Celkem tak náklady řízení představují částku 11 228 Kč, kterou je žalovaný dle výroku II. povinen uhradit žalobci k rukám jeho zástupkyně Mgr. Alice Kubíčkové, LL.M., advokátky, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 27. srpna 2019

Shodu s prvopisem potvrzuje: M. V.

JUDr. Hana Veberová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: M. V.